

hetően vonzódik (a grófnő, Donna Anna, Pamina, Tamino). Ha szenvedélyt énekel, visszamegy az ősforráshoz, és az érzékek háborgását a kezdeti ártatlanság árkádiai nyugalomban pihenteti el. Operái nem is ébresztenek szenvedélyeket. Annál inkább sugalmazzák a katharzis üdvös kényszerét. Morálja, életfelfogása miben se különbözött az egyszerű hívő emberek egészséges moráljától. „Én egy fiatal és illően gondolkodó Mozart vagyok.” A Weber család egészségtelen légkörében is megőrizte naiv elfogulatlanságát, észrevétlenül elsiklott Konstanca kicsinyessége fölött. Ellentmondás nélkül alávetette magát jóakarató engedelmisséggel a gondviselészerű felsőbb akaratnak. Ez a lemondás nem passzív megnyilatkozás, hanem aktív visszatérés a lényeghez. Zenéjének teremtő erejével kelti életre személyeit. Mindenik annyira más, egymástól elütő jellem, amennyire csak lehetséges, a legkülönbözőbb helyzetekbe sodródva és a legkonkrétebbül ábrázolva, de mindenikben egyirányú a szív parancsa. A párok énekében a tiszta szeretet áramlik. A mesterkéletlen, vagyis a húséges szeretet, mely keresi a másikatban a különbözőséget, hogy bekebelezze, megszüntesse. Ez a húség a szív tökéletes alárendelése a szépség egyesítő hívásának. Ez a mozarti, igazi varázs, és az annál erősebb, mert mérlegelhetetlen. *Mozart sebezhetetlen, mert alkotásainak egyetemességébe menekült.* Az, ami másnál fikció, a konvenció hazugsága, nála újfajta igazsággá válik, és ez számára az egyetlen valóság. *Élete: opera.* Közvetlenül próbálja ki s jeleníti meg magát a személyein át, keresve a fényt, a mindannyiunkban mélyen elrejtett fényt, hogy kibányászva a homályból, világoljon. Opera és egyházi zene között ezért van meg nála az egymásba olvadó kontinuitás. Szcenikai szempontból a külső cselekmény kifejezésére egy dinamikus formát (recitatív és drámai együttes) és a fontosabb, belső cselekmény érzékeltetésére egy statikus (ária és lírai együttes) formát alkalmaz. Zenéje tiszta szeretet, és éppen ezért nincsen titok előtte. Legyőzte az életet, és Shakespearehez hasonlóan az emberi tragédiát felemelte az étheri fénybe. Belső élete, „*pensée*”-je, a szellemi érettség emberileg elérhető legmagasabb csúcásig emelkedett. A *Varázsfuvola* olyan magasrendű — véli Hocquard —, mint a *Divina Commedia*, a *Gyászóda*, mint a *Phaidon*, a *nagy C-moll mise*, mint a *chartresi székesegyház*.

Korunk — állapítja meg befejezésül Hocquard — jobban megérti Mozartot, mert teljességében, emberségének egyetemességében ismerte meg őt. A múlt század nem látta tisztán a jelentőségét. Még *Kierkegaard* sem fedezte fel derűjének mindent fényvel elárasztó gyógyírját.

FÉNYKÉP

*Messzire szállt már tőled el,
aki nem is hiányzik.
Nézhetsz, hogyha nem érdekel,
tárguló szemmel bárkit.*

*Megtisztul immár két szemed
bölcs dolgok zöld színében,
rebbenés nélkül élvezed
a villámot az égen.*

*Nem hunyorogsz és nem pirulsz,
komoly munkáddal játszol;
törtetők elől félrebujsz,
s bölcseket mondasz párszor.*

*Fegyelmezett szív, tiszta ész:
eljutsz ide is egyszerű.
Ruganyosan előre mész,
és nem látod: öregszel.*

Babbos Ferenc